

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10CdoGp/1/2026
Identifikačné číslo spisu:	7515207335
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7515207335.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L. R., narodenej XX. J. XXXX, Z., Z. XX, zastúpenej spoločnosťou JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária s.r.o., Košice, Námestie osloboditeľov 3/A, IČO: 47254980, proti žalovanej I. Q., narodenej XX. F. XXXX, Z., Z. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Treščákom, ml., Košice, Štúrova 17, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K3 - 15C/497/2015, o dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Mestského súdu Košice z 31. októbra 2025 č. k. K3 - 15C/497/2015 - 625, takto

rozhodol:

Uznesenie Mestského súdu Košice z 31. októbra 2025 č. k. K3 - 15C/497/2015-625
z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 01. júla 2025 č. k. K3-15C/497/2015 - 517 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej trovy konania vo výške 11 177 eur na účet právneho zástupcu žalovanej, a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenie § 251, § 255 ods. 1, 2, § 262, § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a § 10 ods. 1, 13a ods. 1 písm. a), c), e), f), § 16 ods. 3 a 18 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej aj „Vyhláška“). Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že pri vyčíslení vychádzal z tarifnej hodnoty pozemku, ktorý bol predmetom konania, pričom hodnotu určil s prihliadnutím na cenu porovnateľného pozemku vo výške 28,80 eura za m².

2. Súd prvej inštancie na sťažnosť žalobkyne uznesením z 31. októbra 2025 č.k. K3-15C/497/2015-625 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie z 01. júla 2025 č.k. K3-15C/497/2015- 517 tak, že uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej na účet jej právneho zástupcu trovy konania vo výške 1 745, 97 eura, a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok I.) a žiadnej zo strán sporu náhradu trov sťažnostného

konania nepriznal (výrok II.). Súd prvej inštancie po preskúmaní sťažnosti ako aj spisového materiálu uviedol, že vyšší súdny úradník nesprávne aplikoval § 10 ods. 1 Výhlášky. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že v rozhodnutí o výške náhrady trov konania bola skutočne nesprávne určená hodnota sporu, nakoľko pri určení hodnoty sporu je v prebiehajúcom konaní nevyhnutné vychádzať z neoceniteľného predmetu plnenia v súlade s § 11 ods. 1 Výhlášky a nie z ceny nehnuteľnosti, ktorá nebola určená znaleckým posudkom. V priebehu konania sa podľa súdu prvej inštancie nezistovala reálna hodnota nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom sporu, pričom súd nenariadil znalecké ani kontrolné znalecké dokazovanie. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie rozhodol, že hodnotu sporu nie je možné v konaní vyjadriť v peniazoch a možno ju zistiť len s nepomernými ťažkosťami, čo v danom štádiu nie je účelné a hospodárne. O nároku na náhradu trov sťažnostného konania rozhodol v zmysle § 257 CSP tak, že po zvážení všetkých aspektov rozhodovania o dôvodoch osobitného zreteľa ako aj dopadu rozhodnutia na strany sporu dospel k záveru, že žiadnej zo strán sporu náhradu trov sťažnostného konania nepriznal.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 31. októbra 2025 č. k. K3-15C/497/2015- 625 podal generálny prokurátor (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie generálneho prokurátora na podnet žalovanej a navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolateľ v podanom dovolaní namietal, že uznesenie Mestského súdu Košice z 31. októbra 2025 č. k. K3-15C 497/2025-625 je postihnuté vadou, ktorá má za následok závažné porušenie práva spočívajúce vo svojvoľnom a neudržateľnom právnom závere. V odôvodnení napadnutého uznesenia súd prvej inštancie vyvodil absurdný záver, že vzhľadom na to, že znalecký posudok vyhotovený nebol a vyhotovenie nie je len na účely určenia výšky trov konania účelné, cenu nehnuteľnosti nie je možné vyjadriť v peniazoch. Podľa dovolateľa Civilný sporový poriadok počíta so situáciou, kedy zisťovanie ceny vecí len na určenie výšky náhrady trov konania môže byť neprimerane nákladné, prípadne kedy môže byť neprimerane zložitý, pričom takýto postup upravuje § 264 ods. 2 CSP. Súd v takom prípade určí hodnotu podľa svojho odhadu, nemôže však prijať záver, že hodnotu objektívne určiť nemožno. V napadnutom uznesení tak podľa dovolateľa súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keďže neaplikoval § 264 ods. 2 CSP a následne § 10 ods. 1 a 2 Výhlášky, hoci tieto ustanovenia aplikovať mal. Súd bol povinný určiť cenu nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu, pričom mal vychádzať z poznatkov z vlastnej činnosti a vykonať jednoduché procesné úkony (dopyty, zisťovanie na internete a podobne) za týmto účelom. Cena nehnuteľností určená takýmto voľným odhadom mala byť základom pre výpočet tarifnej odmeny advokáta žalovanej. Ďalej mal dovolateľ za potrebné vyjadriť sa k otázke prípustnosti dovolania generálneho prokurátora z hľadiska subsidiarity a proporcionality tohto opravného prostriedku. Podmienka subsidiarity je splnená, nakoľko podávateľa podnetu nemajú k dispozícii iné prostriedky nápravy. Princíp proporcionality, vyjadrený v § 458 ods. 2 CSP, podľa dovolateľa vychádza z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej). Možno podľa dovolateľa konštatovať, že ESLP pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní (nezmeniteľnosti) konečného súdneho rozhodnutia prevažuje. Vadu dovolaním napadnutého uznesenia súdu je podľa dovolateľa potrebné charakterizovať ako „fundamentálnu“, keď odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je založené na absurdnom závere (že cenu nehnuteľnosti nie je možné určiť) podkopáva dôveru verejnosti v justičný systém. Okrem toho, v danej veci došlo k svojvoľnému obídniu procesného postupu predpísaného zákonom (§ 264 CSP). Dovolateľ považoval za potrebné zohľadniť aj to, že interpretácia súdu o nemožnosti určiť cenu nehnuteľností vyústila do priznania tak nízkej výšky náhrady trov konania, že žalovaná by za túto sumu objektívne nebola schopná zaplatiť žiadneho advokáta.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie generálneho prokurátora považuje za dôvodné a plne súhlasí s celým jeho odôvodnením; súhlasila s názorom, že súd v spore o určenie vlastníckeho práva nemôže pri rozhodovaní o trovách konania prijať záver, že hodnotu vecí objektívne nemožno určiť. Doplnila, že súd prvej inštancie rozhodoval zrejme na základe neúčinnnej (staršej) právnej úpravy Výhlášky, nakoľko v odôvodnení napádaného uznesenia uviedol, že aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) Výhlášky v znení, ktoré bolo už v čase rozhodovania dávno neúčinné. Konajúci súd sa teda nemohol pri danom právnom názore obmedziť ani na konštatovanie, že zistiť cenu spornej nehnuteľnosti by mohol

zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

5. Žalobkyňa navrhla dovolanie zamietnuť resp. odmietnuť ako neprípustné. Aj keď pripustila, že odôvodnenie súdu prvej inštancie pôsobí mierne mätúco, z jeho obsahu je zrejmý skutočný dôvod priznania odmeny za úkon vo výške 1/13 výpočtového základu, ktorým je fakt, že žalovaná sa domáhala priznania trov konania vo výške, ktorú relevantným spôsobom nepreukázala ani v časti konania pred vyšším súdnym úradníkom ani v sťažnostnom konaní. Nesúhlasila s tým, aby súd určoval hodnotu úkonu akýmsi odhadom, lebo by nahrádzal pasivitu žalovanej. Neprípustné je určovať cenu nehnuteľnosti na základe „uváženia“, keďže ide o odbornú skutkovú otázku. Mala za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách nespôsobilo žalovanej žiadnu ujmu, práve naopak, tá momentálne ťaží z nezáujmu súdov rozhodnúť meritum veci v súlade s realitou a právom.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie generálneho prokurátora podal oprávnený subjekt v zákonom stanovenej lehote (§ 461 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 464 CSP v spojení s § 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok treba považovať za dôvodný.

7. Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 458 ods. 1 CSP).

8. Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 458 ods. 2 CSP).

9. Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu strany (§ 458 ods. 3 CSP).

10. Na konanie o dovolaní generálneho prokurátora sa primerane použijú ustanovenia o dovolaní, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 464 CSP).

11. S prihliadnutím na doterajšiu judikatúru ESLP zastáva dovolací súd názor, že ustanovenie § 458 ods. 1 CSP pripúšťa interpretáciu, že generálny prokurátor (ak dospeje k záveru o existencii fundamentálnej procesnej vady) je oprávnený podať dovolanie generálneho prokurátora vtedy, keď strana sporu nemohla predtým sama svojou procesnou aktivitou - v tomto prípade podaním odvolania - dosiahnuť nápravu procesnej vady alebo nesprávnosti a domôcť sa ochrany svojich práv. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 331/2006, kde ústavný súd vyjadril záver, že ochrana poskytovaná mimoriadnym opravným prostriedkom je prípustná vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku, nemala k dispozícii zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov). V predmetnom prípade žalovaná nemala procesnú možnosť podať odvolanie voči (dovolaniím generálneho prokurátora napadnutému) uzneseniu súdu prvej inštancie z 31. októbra 2025 č. k. K3-15C/497/2015-625, ktorým na sťažnosť žalobkyne zmenil uznesenie súdu prvej inštancie z 01. júla 2025 č. k. K3- 15C/497/2015-517 tak, že uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej na účet jej právneho zástupcu trovy konania vo výške 1 745, 97 eura, a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok I.) a žiadnej zo strán sporu náhradu trov sťažnostného konania nepriznal (výrok II.).

12. Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je (procesne) prípustné, a preto pristúpil k skúmaniu, či generálnym prokurátorom napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu porušuje právo žalovanej na spravodlivý proces, alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva, prípadne či potreba zrušiť napadnuté rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

13. V prejednávanej veci generálny prokurátor napadol uznesenie, ktorým sudca okresného súdu rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu, ktoré vydal vyšší súdny úradník v zmysle § 262 ods. 2 CSP. Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 CSP v spojení s § 357 CSP a contrario). Bola teda splnená podmienka, že ochranu práv nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Dovolanie generálneho prokurátora bolo podané na podnet žalovanej ako strany konania, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, keďže podľa pôvodného rozhodnutia vydaného vyšším súdnym úradníkom mala žalobkyňa nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 11 177 eur na účet právneho zástupcu žalovanej, kým podľa napadnutého uznesenia mala žalobkyňa povinnosť zaplatiť žalovanej na účet jej právneho zástupcu trovy konania vo výške 1 745, 97 eura.

14. Generálny prokurátor v podanom dovolaní namietal, že uznesenie súdu prvej inštancie z 31. októbra 2025 č. k. K3 - 15C/497/2015-625 je postihnuté vadou, ktorá má za následok závažné porušenie práva spočívajúce vo svojvoľnom a neudržateľnom právnom závere. V napadnutom uznesení tak podľa dovolateľa súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keďže neaplikoval § 264 ods. 2 CSP a následne § 10 ods. 1 a 2 Vyhlášky, hoci tieto ustanovenia aplikovať mal. Súd bol povinný určiť cenu nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu, pričom mal vychádzať z poznatkov z vlastnej činnosti a vykonať jednoduché procesné úkony (dopyty, zisťovanie na internete a podobne) za týmto účelom. Cena nehnuteľností určená takýmto voľným odhadom mala byť základom pre výpočet tarifnej odmeny advokáta žalovanej.

15. Podľa § 264 ods. 1 a 2 CSP ak možno hodnotu nárokov alebo hodnotu, ktorá má byť základom na výpočet súdneho poplatku, zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojho odhadu. Rovnako sa postupuje aj vtedy, ak hodnotu podľa odseku 1 síce možno zistiť znaleckým posudkom, avšak náklady na jeho vypracovanie sú v zjavnom nepomere k predmetu sporu, alebo ak má byť znalecký posudok vykonaný len na účely vyrubenia súdneho poplatku.

16. Predmetné ustanovenie Civilného sporového poriadku zakladá právomoc súdu rozhodovať o nároku a hodnote nároku a hodnote súdneho poplatku na základe vlastnej úvahy pri splnení podmienky, že hodnotu nároku/súdneho poplatku je možné zistiť iba s nepomernými ťažkosťami. Táto právomoc súdu nadväzuje na viaceré základné princípy sporového konania, avšak najmä na princíp arbitrárneho poriadku a princíp hospodárnosti konania. Súd sa v praxi musí za istých okolností spoľahnúť výlučne na nepriame poznatky o skutočnostiach a neúplné informácie, na základe ktorých musí vec spravodlivo, rýchlo a hospodárne rozhodnúť. Práve v týchto situáciách je súd nepriamo nútený vytvárať svoje poznatky na základe analógie a pravdepodobnosti. Inými slovami, súd sa musí na istú informáciu pozerieť ako na informáciu pravdepodobnú (t. j. nie istú) a zapojiť vlastnú úvahu, skúsenosti a logické postupy za účelom rýchleho a spravodlivého rozhodnutia o tej konkrétnej skutočnosti (Ivančo, M., Ivanko, D. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2026, s 69).

17. K otázke povinnosti súdu prvej inštancie určiť cenu nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu na účely určenia výšky trov konania, sa vo viacerých svojich rozhodnutiach vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ktorý v zásade konštantne zastáva názor, že hodnotu nehnuteľností, ktorá je sporná, je súd prvej inštancie povinný určiť podľa svojho odhadu. Dovolací súd na margo uvedeného poukazuje na právny názor vyjadrený v náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 675/2022 z 23. mája 2023, v ktorom uviedol, že: „V tomto rozhodnutí ústavný súd uviedol, že ak žiadna zo sporových strán nepredloží znalecký posudok o hodnote nehnuteľností, ktorá je sporná, je všeobecný súd povinný postupovať analogicky podľa § 264 CSP a určiť hodnotu nehnuteľností podľa svojho odhadu, ktorý zároveň musí byť logicky zdôvodnený. Vhodným podkladom pre takéto určenie môžu byť aj vyjadrenia realitných kancelárií, avšak, ako už bolo uvedené, tieto musia zohľadňovať cenu nehnuteľností ku dňu začatia poskytovania právneho zastúpenia.“ Z vyššie uvedeného potom možno vyvodiť záver, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu, peniazmi oceniteľné, potom sa táto suma považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj v prípadoch určenia vlastníckeho práva k takejto veci (pozri nálezy ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 478/2014 z 18. marca 2015). V danom prípade žalovaná uspela v spore o určenie vlastníckeho práva, resp. o určenie, že

žalobkyňa a žalovaná sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti vedených Okresným úradom P. bližšie špecifikovaných v žalobe. Nie je preto možné vychádzať z názoru, že v prípade, ak je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k veci bez znaleckého posudku, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny. Na základe uvedeného, ak žalovaná uspela v spore o určenie vlastníckeho práva, nehnuteľnosť je definitívne katastrálne zaevidovaná ako majetok, a preto je úplne opodstatnené, aby sa za tarifnú hodnotu veci považovala cena, resp. hodnota nehnuteľnosti (m. m. I. ÚS 58/2021).

18. Na základe uvedeného dovolací súd podľa § 449 ods. 1 CSP v spojení s § 464 CSP zrušil napadnuté uznesenie Mestského súdu Košice a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania, ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP v spojení s § 464 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.